

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

МАТЕРІАЛИ

**V Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

**МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ**

**23 лютого 2023
Харків**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Лученко Д. В. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Співголова оргкомітету:

Частник О. С. – завідувач кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат наук, доцент

Координатори оргкомітету:

Зелінська О. І. – доцент кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат філологічних наук, доцент

Романцова Я. В. – доцент кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат філологічних наук, доцент

Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 лютого 2023 року). – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2023. – 300 с.

У збірнику матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції» вміщено виступи й тези її учасників. Захід, що відбувся 23 лютого 2023 року, було організовано з метою окреслення проблем та узагальнення наукових досягнень у галузі лінгвістики та теорії і практики інноваційного навчання мов і культур у полікультурному просторі XXI століття.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗМІСТ

<i>В.Д. Андрусенко, М.П. Василенко</i> ЛІТЕРАТУРА « <i>YOUNG ADULT</i> » ЯК ОРІЄНТИР ВЗАЄМОДІЇ ТА СПІЛКУВАННЯ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ.....	11
<i>О.В. Анісенко, М.В. Риженко</i> РОЗВИТОК ІНОЗЕМНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ ЯК ПОКАЗНИКА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	14
<i>Т.П. Бесараб, Н.В. Лутай</i> СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО ЛИСТА.....	18
<i>Yu. Bozhko</i> EDUCATIONAL REALITIES IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW.....	23
<i>О.В. Буйвол</i> ЩОДО ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ХІМІЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	25
<i>І.А. Вереїтіна, Н.Л. Добровольська, О.В. Попель</i> ПІДВИЩЕННЯ ДІЄВОСТІ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	28
<i>Т.В. Веретюк</i> МЕТОД «CASE-STUDY» ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	30
<i>Т. Viediernikova</i> THE CALLAN METHOD AS INTERACTIVE TECHNIQUE OF TEACHING VOCABULARY IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES	34
<i>К. Havrylenko</i> COMMENT GANRE DEVELOPMENT IN INTERNET LINGUISTICS.....	38
<i>О.В. Гаврилова</i>	

іноземної мови так і самостійної роботи, на яку відводиться 63 відсотки часу від усього обсягу навчального навантаження з дисципліни. Основними складнощами, з якими стикнеться викладач іноземної мови під час підготовки це:

- обов'язковість появи нового блоку знань на кожному занятті. Це може бути нова лексика, що буде сприяти кращому розумінню мовлення, новий чи розширений граматичний матеріал, аудіо- чи відео файли до прослуховування чи перегляду;
- під час підготовки сценарію заняття слід використовувати різноманітні форми організації навчання, і перш за все слід включати активні форми навчання, щоб надати можливість кожному здобувачеві проявити себе і відчувати підвищення рівня своїх знань;
- пошук таких ресурсів, які забезпечать навчальний процес реальними засобами, які будуть відповідати поставленим завданням;
- створення мотивації до вивчення іноземної мови через особистісний підхід до кожного здобувача, підготовка відповідних мовленнєвих та проблемних завдань (у тому числі із залученням здобувачів).

Слід констатувати, що сьогодні використання вищеперерахованих можливостей є доступним для кожного викладача. Але при цьому оптимальні результати можуть бути досягнуті лише за умови, що усі можливості будуть реалізуватись постійно і комплексно.

Література

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.

Т.В. Веретюк

Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

МЕТОД «CASE-STUDY» ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

На сьогодні опанування української мови як іноземної на немовних спеціальностях в закладах вищої освіти (ЗВО) відбувається шляхом використання різноманітних як традиційних, так і інноваційних методів та прийомів, що зумовлено не лише різним контингентом здобувачів вищої освіти-іноземців, а й умовами навчання. Різноманітність методів та способів опанування української мови як іноземної на немовних спеціальностях в ЗВО призводить до потреби раціонального вибору одного з них чи оптимального поєднання декількох подібних методів та технологій, що обумовлено необхідністю узагальнення знань про методи та прийоми організації іншомовного спілкування.

При вивченні української мови як іноземної проблемною є повна адаптація здобувачів вищої освіти-іноземців до умов міжнародної практичної діяльності, що вирішується шляхом поєднання теорії і практики. У сучасному освітньому просторі для усунення цієї проблеми викладачами ЗВО застосовуються методи інтерактивного навчання, серед яких найбільш поширеним є метод «case-study».

Метод «case-study» протягом останніх десятиліть посів провідне місце при вивченні іноземної мови за кордоном, адже дає змогу опанувати знання фаху іноземною мовою, підвищити рівень своєї професійної компетентності та самооцінки, реалізуючи при цьому традиційні цілі навчання, які й на сьогодні залишилися актуальними: комунікативна установка, мовна мета, виховна мета тощо. Провідна роль у теоретичній розробці методу та практичному його застосуванню належить П. Дафф (P. Duff) [2], С. Фолтіс (C. Faltis) [3], Дж. Хіп (J. Heap) [4].

На думку І. Гунько та О. Волошиної, метод «case-study» є «способом пізнання, що характеризується тісною взаємодією всіх учасників освітнього процесу». Окрім того, науковці-методисти зауважують, що цей метод націлений не лише «на підвищення рівня знань, умінь, навичок студентів, а й на розвиток різноманітних творчих здібностей та практичних можливостей» [1, с. 76]. Незважаючи на, здавалося б, ґрунтовні дослідження щодо застосування методу «case-study», на сьогодні немає чітко сформульованих принципів, вимог і

методичних рекомендацій щодо застосування методу «case-study» на заняттях з української мови як іноземної.

Застосування методу «case-study» на заняттях з української мови як іноземної у професійному середовищі сприяє реалізації таких цілей:

- 1) вдосконалення комунікативної компетенції (лінгвістичної та соціокультурної);
- 2) формування професійних якостей здобувачів вищої освіти-іноземців.

Варто наголосити, що метод «case-study» на заняттях української мови як іноземної бажано застосовувати в тих групах здобувачів-іноземців, які мають, по-перше, певний запас знань з фаху, а по-друге, достатній рівень володіння українською мовою.

Використання методу «case-study» під час викладання української мови як іноземної має бути спрямоване на розв'язання таких завдань:

- 1) розвиток та удосконалення мовних навичок;
- 2) набуття аналітичних навичок;
- 3) оволодіння професійними вміннями й соціокультурними навичками;
- 4) формування навичок рефлексії;
- 5) розвиток креативних навичок тощо.

Серед прикладів комунікативних завдань з української мови як іноземної можемо назвати такі:

- 1) читання професійно спрямованого тексту, у якому сформульовано завдання за фахом (в оригіналі або з невеликими скороченнями, або незначною адаптацією) та подальший переклад;
- 2) самостійний пошук рішення (внутрішньомонологічне мовлення українською мовою);
- 3) аналіз ситуації під час заняття українською мовою як іноземною (монологічна або діалогічна мова, підготовлена чи спонтанна).
- 4) аудиторне спілкування (суперечка, дискусія, аргументація, опис, порівняння, переконання та інші мовні акти) тощо.

Використання подібних завдань сприяє тренуванню навички вироблення правильної стратегії мовної поведінки, дотримання норм та правил україномовного спілкування. Викладачі оцінюють коментарі здобувачів-іноземців за такими навичками: аналітична, навичка прийняття рішень, навичка міжособистісного спілкування, творчий підхід, навичка усного та письмового спілкування українською мовою як іноземною (лексико-граматичний аспект).

Як бачимо, метод «case-study» – це не лише специфічна подача навчального матеріалу, а й способи його використання в навчальній практиці викладання української мови як іноземної. Це підтверджують і результати проведених нами практичних занять, що засвідчують ефективність методу «case-study» у досягненні цілей навчання української мови як іноземної та професійної, а також міжкультурної адаптації. Варто зауважити, що актуальною та дієвою основою для подальшого україномовного (іншомовного) професійно орієнтованого спілкування випускника ЗВО є формування достатньо високого рівня української (іншомовної) професійної комунікації. Проте варто пам'ятати, що застосування цього методу при викладанні української мови як іноземної має бути методично доцільним: як на рівні організації навчального процесу за освітньою програмою загалом, так і на рівні планування окремим викладачем зокрема. Серед недоліків застосування цього методу можемо зазначити: 1) незважаючи на те, що метод «case-study» значно підвищує рівень знання іноземної мови загалом, проте сама по собі його ефективність значно менше, ніж при поєднанні з іншими методами вивчення (це пояснюється тим, що цей метод не передбачає обов'язкового нормативного знання української мови); 2) важкість перевірки самостійності виконання всіх завдань в окремо взятих здобувачів вищої освіти-іноземців.

Отже, при використанні методу «case-study» здобувач вищої освіти-іноземець відчуває особисту залученість до освітнього процесу, що сприяє формуванню в нього відповідальності за власні освітні результати. Адже метод «case-study» розвиває творче мислення; навички проведення презентацій; уміння вести дискусію та аргументувати відповіді; удосконалює навички професійного

читання текстів іноземною мовою, опрацювання інформації; також учить працювати в команді та приймати єдине спільне колективне рішення. Окрім того, використання таких прийомів, як дискусія, аналіз реальних ситуацій, мозковий штурм, ділова гра, проєктне завдання сприяє створенню сприятливої психологічної атмосфери на занятті, посилює мовну та інтелектуальну активність здобувачів-іноземців, підвищує їхнє почуття впевненості в собі та створює смисловий контекст комунікацій. Також використання цього методу дозволяє застосовувати отримані теоретичні знання у вирішенні/розв'язанні певних практичних завдань. Проблема використання методу «case-study» при вивченні української мови як іноземної в навчальній практиці ЗВО на сьогодні є достатньо актуальною, що пояснюється не лише орієнтацією на здобуття конкретних знань, а й формуванням професійної компетентності, умінь та навичок мисленнєвої діяльності, розвитком здібностей особистості.

Література

1. Гунько І., Волошина О. Застосування кейс-методу в процесі викладання іноземної мови в умовах начальної-науково-виробничого комплексу «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 32. Т. 2. С. 75–79. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.15>

2. Patricia A. Duff. *Case study research in applied linguistics*. N. Y.: Lawrence Erlbaum, 2008. P. 233.

3. Faltis C. *Case study methods in researching language and education // Encyclopedia of Language and Education. Vol. 8: Research Methods in Language and Education / N.H. Hornberger, D. Corson (Eds.). Dordrecht; Boston; London: Kluwer Academic Publishers, 1997. P. 125–127.*

4. Heap J. *Conversation analysis methods in researching language and education // Encyclopedia of Language and Education. Vol. 8: Research Methods in Language and Education / N.H. Hornberger, D. Corson (Eds.). Dordrecht; Boston; London: Kluwer Academic Publishers, 1997. P. 217–225*

T.V. Viediernikova

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University